

Körlevél: 90/2009

Dátum: 2009.11.13.

Tárgy: STANDARDIZÁLT SZŐRSZÍNJEJYZÉK KUTYÁKNÁL

Az FCI elnöksége a 2009. júliusi ülése alkalmából elfogadta **Prof. Bernard Denis „Kutya szőrszínek”** összefoglalóját.

Ez az összefoglaló, melynek címe **“Standardizált szőrszínjegyzék kutyáknál”**, hivatalos referenciának tekinthető a kutyák szőrszínének leírásához. Hozzáférhető francia nyelven (eredeti szöveg) és angolul a honlapunkon <http://www.fci.be/commissions.aspx>

A német és a spanyol változat még nem készült el.

Szeretnénk felhívni a figyelmüket arra a tényre, hogy minden megváltoztatott és új standardot össze kell vetni ezzel a jegyzékkel.

STANDARDIZÁLT SZŐRSZÍNJEJYZÉK KUTYÁKNÁL

Bernard Denis

Fordítás: Jennifer Mulholland

A kutyák szőrszín-terminológiájának standardizálása már régóta hiányzott; az a tény, hogy gyakran megtörténik, hogy ugyanaz a szó különböző színeket jelöl vagy éppen fordítva, ugyanazt a szört nagyon különbözőképpen írják le. Továbbá a hagyományos jegyzékek gyakran szándékosan képzeletbeli terminusokat használnak egy szín leírására, ahelyett hogy figyelembe vennék az alapszörzet pontos természetét. Ez a jelenlegi munka választ ad a standardizálási szándéokra, nem szabályzatnak készült és nem is akarja a szokásokat megváltoztatni, de szeretné bátorítani a tenyésztőket arra, hogy megértsék a célját.

Hivatkozunk a Royal Canin által kiadott „Kutya szőrszínek” című könyvre. A jelen dokumentum a leíró rész összefoglalása, melyhez hozzátettünk néhány lehetséges ekvivalens kifejezést a szőrszín leírásához, mely megmutatja, milyen egyszerű használni és adaptálni ezt a jegyzéket. Nincsenek megadva kifejezések az árnyalatok változatainak leírására; ezek szabadon választhatóak.

A szőrszín a pigmentek, azaz a melaninok jelenlététől függ, melyek két formában léteznek:

- eumelanin vagy sötét pigment, fekete vagy barna („igazi barna” jelentésben),
- phaeomelanin vagy világos pigment, fawn.

Ha nincs pigment, a fehér szín alakul ki.

A szőr lehet egyszínű, kevert vagy módosult.

EGYSZÍNŰ SZŐR

Csak egy pigmentet tartalmaznak, sötétet, világosat vagy semmilyen sem. Ezért 3 típust különböztetünk meg: sötét, világos vagy fehér szőr.

Sötét szőr

Eumelanint tartalmazó szőrrel: fekete vagy barna, ha a pigment nem hígított, kék vagy bézs, ha hígított.

A **fekete** szőr nem jelent problémát.

A barna (vagy **csokoládébarna**) szőr különböző árnyalatokban fordul elő és többé-kevésbé sötét. Az orrtükrő mindig barna. Az írisz gyakran világosabb.

A **kék** szőr (a fekete hígítása) a fekete pigment hígításával jön létre. Az orr kék. Az állatok kékek születésüktől fogva. Az árnyalatok variációi lehetségesek.

A **bézs** szín a barna hígításával jön létre. Vannak árnyalatváltozatok. Az orrtükrő bézs színű. Az írisz világos, néha lehet olyan színű, mint a „ragadozó madaraknál”.

Világos szőrszínek

A phaeomelanin színezi. Fawn, ha a pigment normális, és homokszínű, ha hígított. Rengeteg árnyalatváltozat van a fawn és a homokszínű szőrnél.

A **fawn** szín a narancstól a mahagóni vörösig terjedhet. Az orr színe lehet normál esetben fekete, barna vagy fawn (vörösesnek tűnik). A szín gyakran világosabb a törzstől távolabb eső részeken és a végtagokon. Ha a világosság megkülönböztethető a „homokszínű fawn kabáttal” szintől (ld. Akita Inu), akkor pontosabban fogalmazva a „fawn, nagyon világos a törzstől távoli részeken) színről beszélünk.

A **homokszínű** szőr a fawn szín hígított változata. A krémszintől a fehéres színig terjed. A világos fawn és a homokszínű határát, objektíven nézve, lehetetlen meghatározni. Vannak fontos árnyalatváltozatok a majdnem fehértől a világosabb egyedeken. Az orrtükrő mindig pigmentált és különböző színű lehet, normál vagy hígított.

Fehér szőr

Nincs pigment a szőrben. Mindenfajta szín lehetséges az orrtükrőnél, beleértve a részleges szint („pillangó”) vagy a teljes depigmentációt (hússzínű).

KEVERT SZŐR

A kevert szőr két pigmentet tartalmaz, sötétet és világosat; a fehér szín teljesen hiányzik. Ezek emiatt egyszínűek és két pigmenttel rendelkeznek. Attól függően, hogy hogyan oszlik meg az eumelanin és a phaeomelanin, ötféle szőrtípust különböztetünk meg, mindegyiknél van bizonyos számú változat: fawn maszkos, fawn fekete tűzéssel, fawn csíkos szőr, fekete fawn jegyekkel, fawn kabáttal.

A **fawn (homokszínű)** szőr maszkkal fawn (homokszínű) fekete maszkkal, mely többé-kevésbé kiterjedt az arcon. A „maszk” kifejezés magában foglalja, hogy a maszk „fekete”. Más esetben „barna maszkról”, „kék maszkról”... beszélünk. Az orron a bő ugyanolyan színű, mint a maszk.

Meg kell jegyezni, hogy a maszkok, melyek nagyon gyakoriak a kutyáknál, a következő négy szőrszínnél szintén jelen lehetnek.

A **fawn (homokszínű) fekete tűzéssel** színnél jellemző az olyan szőrszálak jelenléte, melyek önmagukban kétszínűek (használgják ezekre a „zónás”, „csíkos” vagy „aguti” kifejezést). A sötét pigment mennyisége meglehetősen változó, a fawn fekete tűzéssel színnek nagyon változó a fenotípusos megjelenése, a majdnem fawntól a feketés színig és az összes e színek közötti lévő színig. Ezért szükséges megállapítani a tűzés mértékét (legalább: enyhe, mérsékelt, erős); mindenesetre, ha ez a behatárolás hiányzik, akkor a tűzés mértéke „mérsékelt tűzésként” értelmezendő. Ha minden szőrszál tűzött, a következők érvényesek:

A „tűzés” már maga fekete színt jelöl. Más esetben „kék”, „barna”... tűzésről beszélünk. Például: „fawn enyhe barna tűzéssel” szín.

Ez a szőrszín gyakran maszkos. „fawn tűzéssel, maszkos”.

Végül: néha intenzíven világosabb szín látható a törzstől távoli részeken a fawn szőrszínnél fekete tűzéssel.

Különleges esetek a fawn (homok) színnél teljes tűzéssel. Minden szőrszál kétszínű, vagy „aguti”. Lehet használni az „aguti” kifejezést az egész szőr leírására (lehetőleg „kék aguti”, „barna aguti”). Továbbá lehet a phaeomelanint leírni „kék homok aguti” vagy „barna fawn aguti” kifejezéssel.

Praktikus nézőpontból a fawn szőrt teljes tűzéssel egyszerűbben lehet „feketésnek”, „kékesnek”, „barnásnak” nevezni...

A **fawn (homokszínű) csíkos** szőrnél az eumelanin átlós csíkokba tömörül, melyet „csíkozásnak” neveznek. Ezek többé-kevésbé bőségesek és lehetnek majdnem feketék is, ha nagyon bőséges a színanyag. Ezért szükséges a csíkozás kiterjedésének a leírása (legalább: enyhe, mérsékelt, erős); mindenesetre ha ez a behatárolás hiányzik, akkor a csíkozás mértéke „mérsékelt csíkozásként” értelmezendő.

Ezeknél a szőrszíneknél gyakran van maszk. Ezért a következő kifejezéssel jelöljük: „fawn brindle maszkkal”.

A „brindle” már önmagában „fekete” színt jelöl. Más esetben a „kék”, „barna” stb. színt külön jelöljük. Például: „homokszínű erős kék csíkozással, maszkkal”.

A **fekete fawn (homokszínű) jegyekkel, és változatai**, megfelel a „fekete-cser” színnek a hagyományos jegyzékek szerint. A fawn jegyek a végtagokon találhatóak. A változatokat az okozza, hogy a feketét a kék, barna vagy bézs helyettesíti.

Az is megtörténik, hogy fawn jegyek észrevehetőek az alapszőrben teljes tűzéssel (aguti), és ez egy újabb változatot hoz létre: „fawn tűzéssel + fawn jegyek” (azaz: „teljes tűzéssel”). Inkább az „aguti”-ra célozunk, mint a fawn-ra teljes tűzéssel, mint pl.: „agouti fawn jegyekkel”, „barna aguti homokszínű jegyekkel”...

A **fawn (homokszínű) esetében kabáttal és ennek változatainál** az eumelanin kevesebb, vagy sokkal kevesebb, ill. kiterjedt, mint az előző példánál, néha csak a kabátra korlátozódik. A változatok a feketétől terjedhetnek a kékig, barnáig vagy bézsig, melyek pótolják az előbbi színt.

Megtörténhet az is, hogy a kabát szőrszálai tűzöttek, mely a „fawn feketén tűzött kabáttal” (azaz „teljes tűzés”) vagy jobban mondva a „fawn aguti kabáttal” színt eredményezi.

A leíráshoz hozzá lehet fűzni a kabát kiterjedését is. Például: „fawn kis kabáttal”, „homokszínű kiterjedt barna aguti kabáttal”...

MÓDOSULT SZÍNEK

Az alapszőr még mindig azonosítható, de módosító tényezők léptek fel, melyek megváltoztatták a megjelenését. Háromféle tényező léphet fel: szürkítés, márványozottság, pettyezettség.

Szürkítés: szürkés szőrzet

A szőr normál színű az első hetekben; ezután fehéres színű szőrszálak jelennek meg különböző mértékben.

Minden szőr változhat szürkévé. A klasszikus leírás: szürke, mely megfelel a fekete és a fehér szőrszálak keverékének. (az állatok feketék születésükkor). A szürkés-bézs (a barna és a fehér keveréke) és vörös-márványozott (a fawn és a fehér keveréke) szintén szerepelhet.

Minden más esetben ajánlott megtartani az alapszint ezután egy vessző után következhet a „szürkítés”. Például, „fawn kabáttal, szürkítés” (a „vörös-márványozott szürke kabáttal” helyett).

Van lehetőség a szürkítő tényező intenzitásának leírására is: „fekete enyhe szürkítéssel”, „aguti mérsékelt szürkítéssel”...

Márványozottság: márványozott szőr

Csak a sötét pigment (eumelanin) érintett.

Az alapszín világosabb (hígítás, szürkítés, vagy mindkettő együtt), vagy a hiányzó pigment, miközben a normál szín fennmarad egyenetlen (szaggatott) szélű, nem egyenletesen eloszló foltok formájában.

A klasszikus leírás, a hígított alapszínnel kezdve a „szürke-kék fekete márványozottsággal” (egyszerűbben „kék merle”), „bézs barna márványozottsággal, fawn jegyekkel” (logikusan: „márványozott bézs fawn jegyekkel” a megfelelő), „fehér fekete márványozottsággal” stb.

Más logika szerint szintén lehetséges az alapszín leírása, melyet egy vessző után a „márványozott” kifejezés követ. Például: „fekete fawn jegyekkel, márványozott”, „homokszín barna kabáttal, márványozott”. El kell kerülni a kavarodást: ezzel a másik logikával a klasszikus „kék merle” kifejezés „fekete, márványozott” lesz. A vessző használata alapvető.

Pettyezettség: pettyes szőr

A „pettyezettség a „fehér pettyezettség” szinonimája lett. A pettyezettség lehet korlátozott, mérsékelt vagy kiterjedt. Az alapszint meg kell határozni (még ha a fülön lévő színes jegyekre korlátozódik is) és utána hozzá kell tenni a „korlátozott pettyezettség”, „mérsékelt pettyezettség” vagy „kiterjedt pettyezettség” kifejezést. Például: „fekete fawn jegyekkel, korlátozott pettyezettséggel”, „homokszín tűzéssel, maszkos mérsékelt pettyezettséggel”, „fawn csíkos, kiterjedt pettyezettséggel”. Lehetőség van a kategóriák számának növelésére és a szőr különböző módú leírására, például:

- fawn, enyhe fehér jegyekkel,
- fekete, fawn jegyekkel, fehér jegyekkel (melyet át lehet írni a következőképp: „fekete fawn és fehér jegyekkel”),
- homokszínű tűzéssel, maszkos, és fehér,
- fawn csíkos, kiterjedt fehérrel,
- fawn tűzéssel, nagyon kiterjedt fehérrel. Ha így jobban tetszik: „fehér fawn jegyekkel, tűzéssel”.

Pettyes szőr különleges jellemzőkkel

A fehér területek lehetnek pettyesek (kicsi színes pontok), keverték (a fehér és színes szőrszálak keveréke), vagy foltosak (kicsi színes foltok a bőrön; a szőr fehér marad).

A különlegességek intenzitását például így lehet leírni: „fawn és enyhén fehér foltos”, „fekete fawn jegyekkel, erősen foltos fehérrel”; „barna és fehér, keverve”, „fawn tűzéssel, és erősen foltos fehérrel” stb...

Megjegyzés: A legfontosabb a módosult szőrnél, hogy az alapszint mindig meg kell határozni (még ha kis színes részekre korlátozódik is) mielőtt kidolgozzuk a meghatározást, mely leírja a szőrt egészében. Kivéve azokat az eseteket, amikor a megadott meghatározás az egész szőrt írja le, akkor a módosító tényezőt mindig vessző után kell elhelyezni: „alapszőr, módosítás”.

KONKLÚZIÓ

A standardizált jegyzék logikus, precíz és univerzális. Néha esetlen, de a szépség nem mindig kompatibilis a precízióval és az univerzalitással.

Még ha a hagyományos terminusok maradnak is használatban kifejezetten jó lenne a tenyésztők számára, hogy megértsék a standardizált jegyzéket és hogy tudják, hogyan használják a megfelelőket.

Ezt az összefoglalást az FCI elnöksége a 2009. júliusi bécsi ülése alkalmából fogadta el.